

A Műcsarnok téli tárlata.

(Első közlemény.)

Csonkama gyarországon, széltében-hosszában, az élet pangásáról szól a panasz. Lakás, élelem, ruha kell az embereknek. Bár a luxusruhát, a selymet, bársonyt, prémét ezerszerre inkább veszik a festett vászonnál. Természetesen a befestett vászonról van szó. Példig a selyem és bársony pár év alatt elkopik, rongy lesz belőle, a befestett vászon pedig egyes családoknál nagyapákról unokákra száll át és végül műkincs lesz belőle.

Minden pangás közt mégis legjobban pang a művészet.

Ennek még más oka is van.

Annakelőtte kevés volt szép hazánkban a művész. A foglalkozás nélküli nők „háztartásbeli” néven, a foglalkozástalan ifjak „magánzó” néven szerepeltek. Ma ezek az „iparművész”, „festőművész” nevet veszik fel, mindkét névben. És lépten-nyomon ilyen „művészekbe” botlik az ember. A szelhamoskodás ezen a téren szinte határtalan.

Mit várjon akkor a komoly művész? Mikor vad mázolásokkal, lepi el az álművészeket, gyarunul és főképen tájékozatlan közönséget. És hozzájuk tartják egy-két pengőért a filléreket sem érő dolgokat, abban a reményben, hogy azok ottragadnak. És megrontják nemcsak a műzlist, de a közönség bizalmát is a komolyabb művészek alkotásaival szemben.

Ez a szomorú hangulat kísér bennünket, mikor körsetánkat végezzük a Műcsarnok téli tárlatán.

Utóvégre a Műcsarnok mégis csak temploma, sőt, székesegyháza a magyar képzőművészetnek, ahonnan kiverik a kufárokat. A kiállított, bemutatott műtárgyak ott mégis csak komolyabb értéket jelentenek. És komoly értéket talál a közönség a többi elismert kiállítási helyeken is.

A nagyközönség mégis mintha most bizalmatlanabb lenne a művészekkel szemben.

Vagy egyszerűen a pangás ennek az oka?

Mert minden pang?

Es legjobban pang a művészeknek?

*

A Műcsarnok összes termelt ezuttal 224 művészek 574 alkotása tölti meg.

A tárlat tehát igen népes és színvonala is jó.

Ágaskodó nagy ambíciót persze ne keressünk itt. A mai viszonyok erre nem alkalmasak, különösen, ha téli művásárról van szó.

Mégis elsőrendű művészi alkotásokban is gyönyörködhetünk.

Ilyen mindjárt az első teremben *László Fülöp* Elek kitűnő portráitja *Lyautey* marsallról, melyen a pazár katonai egyenruha virtuóz megfestése teljes harmóniában van az őszhaju fej csodás őszintéségével. Ez ismét egy *László*, mely az ő páratlan művészi készségének elsőrendű tolmácsa.

Méltó párja e vászonnak *Karlovsky Bertalan* gróf Wenckheim *László* ábrázoló képmása, mely a gróftól vadászruhájában ábrázolja, összekulcsolt kőztartással. A magyar portrátfestészetnek ez a nagymestere a régi nagymesterek csodálatos tudását és tálrelmét juttatja eszünkbe, a művészet mesterségbeli részének hallatlan szeretetét. Már maga a kézfekék összekulcsolása olyan művészi feladat, mellyel csakis egészen kivételes tehetség tud megbirkózni.

Kiválóbb reprezentatív darabja a tárlatnak dr. *Lukács György*, a Képzőművészeti Társulat és sok más társulat elnökének képmása is, melyet *Komáromi Kacz Endre* festett. A köztisztelőben álló kegyelmes urat itt fekete díszmagyarban látjuk, minden fölösleges póz nélkül. Igen őszinte és sikerült díszmagyar képmásban látjuk viszont dr. *Csolnoky Jenőt*, a világszerte ismert, kitűnő tudóst, akit *Edvi-Ilés Aladár*né *Karady Etel* festett le, művészetének nagyszerű fejlődését demonstrálva e művével.

Ismertebb, jeles portrátfestőink közül újra kiváló képmásokkal szerepel *Kukán Géza*, akitől *Sóstai Horváth Etel* szobrászművész nő fejét és az „Anyu” c. mesteri tanulmányt látjuk; *Tatz László* előkelő izlését *Tchomakoff* bolgár követ és *Prágai Arminné* képmása hirdeti; virtuózan friss ecsetjárással festette *Vigh Bertalan* a felesége és *Dita Parlo* szép arcképeit; értékes katonai portráit képeken örökítette meg *Szent István Gyula* *Szent István Dénes* századost, *Győrffy István* vitéz *Kováts Béla*, *Endrey Sándor* *Pármiczky Jenő* generális képmását. Nagy szeretettel festette *Wellmann Róbert* dr. *Serédi Jusztinián* bíboros hercegprímás kishbméretű arcképét, *Lengyel-Reinfuss Ede* dr. *Kornis Gyula* kultusz-államtitkár meglepően élethű képmását. Művészképmásokat látunk viszont *Nádler Róbert*től, *Ujházy Ferenc* szép, őszszakállas fejét, *Bardócz Dezsőtől* *Páldy Aladárt*, *Pap Domokostól* önmagát, *Szüle Pétertől* egy öreg festőt.

A női képmások tömegében kiválnak még *Aldor János László* nagy barnaruhás alakja és *Gálffy*né *Margó Kata* rózsaszín selyemben festett szép portráitja, *Moldován Bélától* *Rácz Tekka*, *Zádor Istvántól* *Simon Böske* képmása; itt látjuk *Nádler*től dr. *Pongrácz Jenő*nét, *Bánovszky Miklós* leányképmását, *Kövér Gyulától* *Resovszky Margit* alakját, *Nagy Vilmos* női képmását s a bájos „Mandolinos leány”-t, *Komáromi Kacz* női szépségeit (köztük az „1829” c. jelmez alakot és a „Madonná”-t), *Brüll Aladár* és *Prohászka József* női fejét, *Náray Auréltól* a „Nő Amórettel” c. misztikus vásznat, *Gábor Mária* két szép fejét (dr. *Pay Hugóné* képmása), *Rottmann Mozart*, *Senyei József*, *Englerth Emil* női képmásait. *Wellmann* szépen megrajzolt női fejtanulmányait. A férfi képmások közül kiválik *Müller Agoston* kitűnő karakterfeje *Geszler Odórnól*, *Szokol Vilibald* *Márkus* portráitja, *Tamássy Miklós* Szende-portráitja, *Kunwald László* *Bellatiny Artur*-képmása, *Merész Gyula* férfi arcképe, *Tury Gyula* dr. *Mutschénbacher*-képmása, *Királyfalvi Kraft Károly* férfifejei.

Az aktók sorozatában igen kecses *Szántó Mária* „Pihenő táncosnő”-je, bravuros beállításával kell felűnést „Bukott angyal” c. másik szép aktja. Első-